یادداشت

رسانه‌های غربی یا رسانه‌های شارژی

جعفر قنادباشی
کارشناس روابط بین‌الملل

دولت‌های بزرگ در مواجهه با سایر دولت‌ها گفتار و کردار متناقضی دارند. در عرصه بین‌الملل این دوگانگی امری عادی است. دولت‌های غربی حتی به شهروندان خود وعده‌هایی می‌دهند که عموما به صورت صد درصدی تحقق نمی‌یابد. غربی‌ها با توسل به قدرت رسانه‌ای خود واقعیت‌های درون جامعه خود را هم متفاوت جلوه می‌دهند. ضمن اینکه در مواجهه با شرق و به خصوص ایران تفاوت سیاست‌های اعمالی و اعلانی آنها آشکار است و قابل پوشاندن نیست. رسانه‌های غربی در ارتباط با ایران با سیاست‌های اعلانی خود آتش تهیه بر روی طرف مقابل می‌ریزند تا ذهن‌ها را از واقعیت‌ها منحرف کنند. غربی‌ها در دعواهای بین‌المللی نیز از این قدرت برخوردارند و با توسل به رسانه‌های جمعی‌ای که در اختیار دارند، طرف مقابل را تضعف و آن‌ها را متهم می‌کنند. آن‌ها باتهام زدن طرف مقابل را ضعیف کرده و این موارد در برخورد غربی‌ها امری عادی است. رسانه‌های غربی عمدتاً بودجه‌های خود را از طریق سفارش‌های صورت گرفته تأمین می‌کنند و واقعیت‌ها را هم غیرواقعی جلوه می‌دهند. قتل خاشقچی یکی از این موارد است. در قتل جمال خاشقچی هرچند همین رسانه‌ها آن قتل را در ابتدا بزرگ نشان دادند اما اگر دقت کنیم همین بزرگ کردن مسأله خاشقچی برای باج گیری بیشتر از عربستان بود. زیرا بعدها که مواجب دریافت کردند اصل موضوع را به حاشیه بردند. از سوی دیگر همین رسانه‌ها که پول می‌گیرند که علیه کشورها تبلیغات سوء راه بیندازند، زمانی که دیگر منبع مالی آنها تأمین نشود، تبلیغات سوء خود را کنار می‌گذارند تا زمانی که از نظر مالی شارژ شوند. امروز هر دولتی به حساب رسانه‌های غربی پول واریز کند به تخریب ایران خواهند پرداخت. رسانه‌ها زمانی که یک سوی ماجرایی را تخریب می‌کنند به دنبال این هستند که از شخص یا دولت مورد تخریب قرار گرفته، شارژ مالی شوند. رسانه‌های غربی امروز بنگاه معاملاتی هستند و واقعیت‌ها را به تناسب سودی که عایدشان می‌شود، منتشر می‌کنند. در حال حاضر با توسل به اینکه درون ایران اعتراضاتی وجود دارد، مذاکرات را متوقف شده تبلیغ می‌کنند. البته این مورد را هم باید در نظر گرفت که اگر در حال حاضر آنها به سمت مذاکره با ایران حرکت کنند، دچار شوک عظیمی خواهند شد زیرا پشت یه مواضع ۴۰ ساله خود با تهران زده‌اند! از این جهت به سمت حل مشکلات با ایران حرکت نخواهند کرد. زیرا آمریکایی‌ها هیچگاه مسئولیت نپذیرفته‌اند و کوتاه نیامده‌اند چون کوتاه آمدن وجهه آن‌ها را در جهان تخریب می‌کند.

خبر

رئیس پلیس زاهدان برکنار شد

آرمان ملی- جامعه حلی چند هفته گذشته با نارآرامی‌هایی مواجه بوده که یکی از استان‌هایی که بیش‌ترین نارآرامی‌ها را تجربه کرده استان سیستان و بلوچستان بوده است. اما آنطور که تسنیم از وضعیت شهر روایت کرده وضعیت زاهدان آرام است و با وجود تلاش بی‌وقفه ضدانقلاب بیرونی در روزهای اخیر برای ایجاد تنش در این شهر آرامش حکمفرماست.

▸ بیانیه شورای تامین

به دنبال حوادث روز جمعه هشتم مهرماه شورای تامین سیستان و بلوچستان، بیانیه‌ای صادر کرد. در این بیانیه آمده است: روز جمعه هشتم مهر ماه پس از اتمام نماز جمعه اهل سنت در شهر زاهدان گروهی از افراد ضمن یورش به کلانتری ۱۶ در مجاورت مصلای نماز جمعه قصد داشتند حوزه انتظامی مذکور را تصرف کنند. در جریان این حمله با توجه به درگیری مهاجمان و نیروهای مدافع کلانتری متأسفانه برخی هموطنان مظلوم و نمازگزاران جان خود را از دست داده و مجروح شدند. به دنبال حادثه غمبار زاهدان طی دستور مستقیم ریاست جمهوری اسلامی ایران وزیر کشور در زاهدان حضور یافته و با پیگیری مسئولان عالی امنیتی و دفاعی کشور هیات‌ها کارشناسی به منظور بررسی علل زمینه‌ها چگونگی و ابعاد این رخداد به وجود آمده از انجام اقدامات جامعی را برای دسترسی به روایتی دقیق و واقعی از حوادث رخ داده در دستور کار قرار دادند. تنها که فارس آورده است: نتایج جمع بندی این تحقیقات به شرح زیر برای مردم انقلابی و عموم هموطنان به شرح زیر است: پس از پایان نماز جمعه جمعیت بالغ بر ۱۵۰ نفر که حضور افراد مسلح در میان آن‌ها به اثبات رسیده با حمله به کلانتری ۱۶ ضمن پرتاب سنگ تیراندازی هدایت و زمن اتوبوس شرکت واحد به دیوار کلانتری، به قصد تخریب در و دیوار و نهایتا ورود به کلانتری اقدام کردند. در این حمله تنها به آتش کشیدن خودروی پلیس و مجروح نمودن تعدادی از کادر انتظامی تلاش کردند تا حوزه انتظامی مذکور را به تصرف خود درآورند که اقدام اغتشاشگران برای تصرف حوزه انتظامی با عکس‌العمل پرسنل حاضر در کلانتری عقیم ماند. پس از پایان درگیری‌های مرحله اول در اطراف کلانتری برخی افراد و نیز افرادی مسلح با سوءاستفاده از التهاب ایجاد شده در اطراف مسجد محلی پشت بام‌های مجاور و سپس نقاط دیگر شهر اقدام به اغتشاش کرده ضمن تخریب و آتش زدن اموال عمومی دولتی و خصوصی درگیری مسلحانه را آغاز می‌کنند.

▸ برکناری رئیس پلیس

در پایان بیانیه شورای تأمین سیستان و بلوچستان آمده است: به مردم اصیل و انقلابی شهر زاهدان خصوصا خانواده شهدا و جانباختگان تسلیت عرض می‌نماید و جهت تحقق دستور ریاست محترم جمهوری برای اجرای عدالت ضمن پذیرش قصور برخی از ماموران و عزل رئیس وقت کلانتری ۱۶ و فرمانده انتظامی شهرستان زاهدان و همچنین جبران خسارات وارده به جانباختگان بی‌گناه و خانواده‌های آنان اعلام می‌دارد که پرونده حوادث تلخ زاهدان اعم از مرحکن اغتشاشگران و مهاجمان به کلانتری و از طرفی مسئولان ذیربط انتظامی جهت رسیگی به تخلفات به جرائم تشکیل و به‌همراه مستندات کامل برای رسیدگی همه جانبه به مرجع قضائی ارسال شده تا به صورت دقیق و بر اساس ضوابط قانونی مورد رسیدگی قرار گیرد.

حجت‌الاسلام رسول منتجب‌نیا در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

جریان‌های سیاسی می‌توانند حلقه وصل بین حاکمیت و جامعه باشند

▸ باید مردم را تکریم کنیم ▸ اعتراضات به طور قانونی سازماندهی شود ▸ باید با تمام وجود به صحبت‌های مردم گوش دهیم ▸ مردم از جریان‌های سیاسی دلسرد شده‌اند

▸ طی چند دهه اخیر مسئولان و چهره‌های سیاسی بارها نسبت به لزوم ایجاد گفت‌وگو در جامعه برای حل مسائل و اعتراضات تاکید داشته‌اند؛ اساسا تاثیر این مساله را چقدر می‌دانید و فکر می‌کنید شرایط برای گفت‌وگو مهیاست؟

اصل ضرورت گفت‌وگو و مفاهمه در جامعه بین مردم ، نخبگان و مخصوصا بین اولیای امور و مردم یک امر بدیهی است و اگر نباشد در مردمی بودن مسئول شک و تردیدی حاصل می‌شود.

> اگر از جریانات سیاسی حمایت شود آنها می‌توانند حلقه وصلی باشند که مطالبات مردم را دریافت کنند و گوش شنوای و زبان گویایی برای مردم و مسئولان باشند که صحبت‌ها را منعکس و منتقل کنند. لذا از این راه است که می‌توانند حرف مسئولان را به مردم برسانند

نظام مردم سالاری، نظامی است که همواره مسئولان آن همراه با مردم هستند، با مردم گفت‌وگو می‌کنند، مطالبات و خواسته‌های مردم را بدون واسطه می‌شنوند و اشکالات را گوش داده و پاسخ می‌دهند. لذا در همه شئون چه شرایط فراوانی، چه کمبود، گرانی و ارزانی این رابطه متقابل باید وجود داشته باشد. چرا که مردم اولیای امور و مسئولان خدمتگزار مردم هستند. البته یک اشکالی که وجود داشته همین بوده که برخی مسئولان اینکه خود را به زحمت نمی‌اندازند که با مردم در تماس باشند، حرف بزنند و حرف، انتقاد و اعتراض مردم را بشنوند. رابطه برخی مسئولان با مردم رابطه‌ای فرمایشی شده بود. همین مساله موجب شده که این گلایه‌ها و انتقادها و اعتراض‌ها در جامعه گسترش پیدا کند و مردم دنبال فرصتی باشند تا این اعتراض را اعلام کنند و از طریقی به مسئولان بگویند که نتوانسته‌اند آنطور که باید نظرشان را جلب کنند. این اعتراض‌ها مثل یک دمل سرباز کند و منجر به حرکت‌های خیابانی و اعتراض‌هایی شود. اکنون در چنین شرایطی قرار گرفتیم که عده‌ای از وضع موجود ناراضی هستند. ممکن است صحبت کردن و گفت‌وگو در میان خواص جواب دهد اما در میان عامه مردم بعید است که حضور مسئولان و حرف زدن آنها منتج به نتیجه شود. نمونه آن را نیز می‌توان در این مساله دید که آقای بهادری جهرمی به عنوان سخنگوی دولت در دانشگاه‌ها حضور یافته و به جای اینکه حرف وی را گوش دهند و جدای از اینکه صحبت‌های وی چقدر قانع کننده و مفید بوده دانشجویان شروع به شعار دادن و مخالفت با وی می‌کنند که آقای جهرمی به ناچار جلسه را ترک می‌کند. در حالی که اگر این قضیه زودتر و جلوتر انجام می‌شد نتیجه می‌داد اما اینکه اکنون فردی آن هم در رده سخنگوی دولت که تازه یک سال و اندی است که وارد کار اجرایی شده می‌خواهد با جامعه‌ای که دچار التهاب شده صحبت کند. لذا بعید است که برخی جوانان صحبت وی را بپسندند و صحبت وی مفید و قانع کننده باشد.

▸ اساسا با این تفاسیر و شرایط جامعه از دیدگاه شما چه باید کرد؟

من بارها گفته‌ام اعتراضات باید سازماندهی شود. امروز از مفاهمه گذشته‌ایم و باید به مردم به طور قانونی اجازه اعتراض بدهیم و آسنانه تحمل را بالاتر ببریم و با تمام وجود به حرف مردم گوش دهیم و این اعتراضات را سازماندهی کنیم. البته سازماندهی به این معنا که رسما اجازه دهیم و بگوییم که طبق اصل ۲۷ قانون اساسی مردم مجاز هستند که راهپیمایی راه‌بیندازند که سازمان یافته باشد. البته افرادی باشند که تضمین کنند تخریب و ساختارشکنی صورت نگیرد و نیروی انتظامی و سایر نهادهای نظامی نیز از حریم مردم دفاع کنند. مثل کشورهای دیگر که مردم راهپیمایی می‌کنند و پلیس هم در دو طرف از جان و حریم آنها حفاظت می‌کنند. یک کار دیگر این است که محل بزرگی را برای ارائه اعتراضات اختصاص دهیم تا هر کسی یا گروهی که اعتراضاتی را دارد پشت تریبون اعتراضات خود را اعلام کند. این کاری است که کشورهای پیشرفته انجام می‌دهند؛ تریبون آزاد می‌گذارند و تضمین هم می‌کنند. یعنی وقتی که آن معترض در سالن پشت تریبون رفت هیچ کسی مانع وی نمی‌شود و نیروهای امنیتی نیز کاملا کنترل می‌کنند حتی باید حریم‌ها و حرمت‌ها حفظ شود. اگر این دو کار انجام شود من فکر می‌کنم دیگر حرکت‌های خیابانی بدون حساب و کتاب و سازمان نایافته پایان پیدا کند و به یک اعتراض معقول، منطقی تبدیل شده و رفته‌رفته ممکن است اعتراضات کم شود و حتی مردم رضایت خود را بدست آورند. مهم این است که مردم تکریم شوند. یک مساله نیز که در جامعه ما به عنوان امر قبیحی مطرح می‌شود مساله عذرخواهی کردن است. شخصی یک امر اشتباهی را مرتکب می‌شود خب؛ بیاید رسما عذرخواهی کند.

▸ همه دولت‌ها بر لزوم تحقق و پیگیری مطالبات مردم تاکید داشته‌اند؛ اما در کمتر دولتی شاهد این بودیم که مطالبات مردم تحقق پیدا کند و حتی در مورد مکان‌های برای اعتراض نیز این اتفاق نیفتاد؛ اساسا به جهت آسیب‌شناسی این مساله را چگونه تحلیل می‌کنید؟

علت این مساله این است که بعضا با مطالبات مردم آشنا نیستند. برخی مسائل را پیچیده‌تر می‌کنند. برخی ناشیوه‌های کهنه به حل مسائل تو می‌پردازند که نتیجه آن به بغرنج شدن مشکلات جامعه می‌انجامد. با این بینش ، در وقایع اخیر یا بدهمه معترضین برخورد تند شود. و براساس این نظر اگر این برخورد تند بامعیارهای اعلان شده وقانون اساسی هم ساز گار نباشد،ضرورت ایجاد امنیت، آن را توجیه می‌کند. غافل از این که این شیوه عمل ممکن است بر خی از متهدتر بن افراد به نظام را به موضع گیری منفی بکشاند.ازسوی دیگردرست است که این حق هم احاد اجتماع است که اعتراضات خود راانسبت به مسائل جامعه منعکس کنند.وکسی حق ندارد این حق را از آنها سلب کند.اما تک‌تک همین احاد جامعه نیزباید به امنیت ،یکپارچگی کشور و وحدت ملی متعهد ومعتقد باشند.این ویژگی موجب می‌شود تا قشروسیعی از مردم باحفظ این معیارهااز ابراز مطالبات بحق ودرست ،توسط معترضین حمایت کنند.اما صحنه اعتراضات کمتر می تواند فضای سالم خود راحفظ کند. این صحنه بهترین شرایط را می‌تواند مجاب کنند.درمورد احاطه‌ها علاوه بر اینکه «جبهه اصلاحات» بیانیه داده،احزاب اصلاح‌طلب نیز بعضا جداگانه دراین خصوص بیانیه‌هایی داده‌اند. به نظرمن مخاطبین جبهه واحزاب توقعی بیش از این در شرایطی که احزاب با محدودیت روبه روهستند،ندارند.

▸ به چه میزان شکاف نسلی را در جامعه ایران مشهود می‌دانید؟

شکاف نسلی رخدادی طبیعی در جامعه است.این رخداد غیرقابل اجتناب است.بخصوص که درسال‌های اخیر به دلیل سرعت فوق‌العاده پیشرفت تکنولوژی وامکان ارتباطات گسترده وبی‌سابقه اجتماعی درسطح بین‌المللی وتاثیر وتاثیر این ارتباطات، شرایطی پیش آمده است که این شکاف راعمیق تر کرده است.این شکاف مطالبات نسل جدید را به شکل شفاف‌تر و جدی‌تری نمایان کرده است.بنا براین می توان تاکید کرد که عدم پاسخگویی مناسب وبه‌موقع به این مطالبات یکی ازدلایل مهم‌اعتراضات اخیر می‌تواند باشد.شیوه‌های مثل محدود کردن این ارتباطات برای کم اثر کردن ارتباطات بین‌المللی ،بی‌تردید بی‌اثر است.با پدیده‌های نو باید با شیوه‌های نو‌آورانه برخورد کرد.

> این درست است که در بین معترضین عناصر وابسته به خارج وجاسوس،تجزیه‌طلب و برانداز وجود داشته باشد و این هم طبیعی است که دشمنان خارجی مترصد سرمایه‌گذاری روی حوادثی هستند که احتمال می‌دهند امکان سوءاستفاده علیه منافع ملی ما را دارند. همانطور که در شرایط پیش آمده آمریکا بارهااعلام کرده است که اولویت آن نه مسئله برجام که برایشان مهم‌بود،بلکه کمک به اعتراضات درایران است.اما مبنای برخورد با اعترضات را نباید بر وجود این سوء استفاده و وجود آن عناصرقرارداد.لیکن متاسفانه ظاهرا این امرانتفاق نیفتاده ومسئله رابپیچیده تروسوءاستفاده دشمنان رابیشتر کرده است. حاکمیت باید خود راخدمتگزار مردم محسوب کند.با این وصف درآستانه بروز اعتراضات باید با معترضین وارد گفت وگو شود وتمام هم خود را برای قانع شدن طرفین صرف کند. به نظرمن یکی از کارهای ضروری حاکمیت و حتی ضروری‌ترین آنها این است که همواره در پی شناسایی مطالبات واقعی وبحق اقشار مختلف جامعه باشد.این کارازطریق ارتباط مستمر با احزاب،گروه‌ها،نخبگان و تشکل‌های صنفی امکان‌پذیر است.حاکمیت با شناخت مطالبات و اولویت‌بندی آنها باید قبل ازاینکه حل مشکل با بن‌بست مواجه شود،اقدام به حل آن کند.

▸ در اعتراضات اخیر زنان در محوریت اعتراضات بودند. ارزیابی شما از این موضوع چیست؟مهم ترین مطالبات زنان امروز این را چه می‌دانید؟

به نظرمن گرچه ریشه اعتراضات اخیرعمدتا ناشی ازانباشت فشارهای مربوط به شرایط اقتصادی،تورم،بیکاری،محدودیت فرهنگی واجتماعی ناردرست در زمینه‌های مذکور و محدودیت‌های اینترنتی و شکل نادرست اجرای قانون جاری است.اما چون به دنبال فوت یک دخترخانم کلید خورد،بعد مطالبات زنان پررنگ تر گردید. ازسوی دیگر معمولا در شرایط وجود فشارهای چند جانبه، برای کاهش فشاربرمردم ،باید از هرطریق ممکن حداقل یکی دوفشارا کاهش داد و یا با سعه صدربرخورد کرد تا کار به مرحله اعتراض غیرقابل اجتناب نینجامد.اگربه این مرحله بینجامد، هزینه‌هایی می‌تواند باعث ظهوراعتراضات باشد.ازآنجا که درحال حاضراولویت مطالبات اکثریت جامعه فرهنگی وسیاسی بوده و مطالبات اقتصادی نیز آن را تقویت کرده‌اند باید انجام داد.اما به هرحال حساسیت نسبت به مسائل عمده نخبگان در مورد ضرورت پذیرش واحترام به سلیقه وسبک زندگی مردم قبول جوانان اشاره داشته‌اند،به نظرمن تاکید براین موضوع می‌تواند به تدریج به مرحله‌ای برسد که درعین برخورداری جوانان از سبک‌های جدید زندگی ، از ارزش‌های پذیرفته شده نیزخیلی دورنشوند.

▸ جریان‌های سیاسی و به خصوص اصلاح طلبان نسبت به اعتراضات اخیر چه رویکردی داشتند؟ آیا این رویکرد مورد اقبال جامعه قرار گرفت؟

رویکرد جریان‌های سیاسی با توجه به اعتقادات و تفکر جناحی‌شان ظاهرمی‌شود. ازاین لحاظ گاهی متضاد باهم به نظرمی‌آیند. اما به نظرمن هرکدام بخش‌هایی از جامعه را که آن از نمایندگی می‌کنند می‌توانند مجاب کنند.درمورد اصلاح‌طلبان علاوه بر اینکه وجود آورد.تخریب،آتش زدن اموال عمومی وخصوصی،ایجاد درگیری وخشونت ازهرطرف که باشد،مورد قبول مردم نیست وباید به دیده ظن نگرسته شود.یا دست توطئه گران درمیان است ویا درحالت خوشبینی بی‌تدبیری علت آن است که درهر صورت مصرعترین برای خدشه‌دارنشدن اهدافشان باید مراقب آن باشند.وقتی مطالبات تاریخی ترسیم‌مقطعی حق شهروندان است.حاکمیت وظیفه دارد شرایط مناسب برای طرح آنها و نیز در صورت عدم تحقق ابراز اعتراض را فراهم کند.

▸ ارزیابی شما از نحوه کنش گری نخبگان برای مدیریت اعتراضات اخیر چگونه بود؟ آیا با نخبگان به خوبی در درک واقعیت‌های جامعه اهتمام داشتند؟

نخبگان هرکدام اززاویه‌ای خاص به موضوع پرداخته که این خود ارزشمند است.ارزیابی موضع آنها را صرفا از زاویه‌ای که مورد بررسی قرارداده‌اند باید انجام داد.اما به هرحال حساسیت نسبت به مسائل عمده نخبگان در مورد ضرورت پذیرش واحترام به سلیقه وسبک زندگی مردم قبول جوانان اشاره داشته‌اند،به نظرمن تاکید براین موضوع می‌تواند به تدریج به مرحله‌ای برسد که درعین برخورداری جوانان از سبک‌های جدید زندگی ، از ارزش‌های پذیرفته شده نیزخیلی دورنشوند.

> بی تردید چالش‌های داخلی وفشارهای خارجی تاثیر مخرب برتمام شئون زندگی مردم می گذارد.اما مدیریت با تدبیر می‌تواند این آثار تخریبی راگرنه ازبین ببرد،ولی حداقل کاهش دهد

▸ با توجه به چالش‌های داخلی و فشارهای خارجی چه چشم‌اندازی را پیش روی کشور می‌بینید؟

بی تردید چالش‌های داخلی وفشارهای خارجی تاثیرمخرب برتمام شئون زندگی مردم می گذارد.اما مدیریت با تدبیر می‌تواند این آثار تخریبی راگرنه ازبین ببرد،ولی حداقل کاهش دهد. بی‌تردید به دلیل وجود ظرفیت بالای سیاسی ،اقتصادی ،اجتماعی ،نظامی فرهنگی،اگرراه نظام به بهره برداری درست ازآنها سمت وسوبید کند،چشم‌اندازی بسیار روشن درانتظارآست.لازمه عبوزازبحران، حل چالش‌های موجوداست.به نظر من پیش نیازحل چالش‌های موجود اقدامات لازمی رازسوی حاکیمت می‌طلبد که اهم آن ها عبارتند ازاول اقدام درجهت وحدت ملی.دوم حذف هرگونه محدودیت‌های مربوط به فعالیت احزاب وگروه‌ها.سوم ایجاد شرایط مناسب برای انتخابات رقابتی تر.چهارم استفاده ازنظرنخبگان درامورمختلف مملکتی.پنجم کنارگذاشتن مدیران ضعیف وناکارآمد.

آرمان ملی - حمید شجاعی: جامعه ایرانی همواره طی مقاطع مختلف مطالبات و خواسته‌های مختلفی داشته و بارها در زمان دولت‌های مختلف این مطالبات را مطرح کرده است. دولت‌ها نیز همواره از لزوم مرتفع کردن مطالبات مردم و حل مشکلات جامعه سخن گفته‌اند اما در حد کمی توانسته‌اند به این گفته جامه عمل بپوشانند. لذا این مطالبات روی هم انباشته شده و موجبات اعتراض جامعه را فراهم آورده است که با موج سواری بیگانان و سوءاستفاده آنان به اغتشاش کشیده شد. شاید اگر رویکردهای مناسبی در حوزه‌های اقتصادی معیشتی، اجتماعی فرهنگی و ... طی سالیان گذشته اتخاذ می‌شد دولت‌ها و سایر ارکان درصدد اقناع افکار عمومی برمی‌آمدند؛ امروز شاهد نارضایتی‌های جامعه نبودیم. آنچه مسلم است اینکه امروز جامعه می‌خواهد صدایش شنیده شود؛ مطالباتش احصاء و مرتفع گردد و تکریم شود. قدر مسلم اگر نوعی اصلاح در مواجهه دولت و مجموعه حاکمیت با جامعه و مردم صورت پذیرد؛ نه تنها شاهد کاهش نارضایتی‌ها؛ بلکه شاهد ایجاد آرامش و ثبات در جامعه خواهیم بود. در این راستا برای بررسی شرایط موجود در جامعه، لزوم گفت‌وگو مفاهمه در جامعه و تحقق مطالبات و در نظر گرفتن مکان‌هایی برای اعتراضات قانونی «آرمان ملی» با حجت‌الاسلام رسول منتجب‌نیا، دبیر کل حزب جمهوریت ایران اسلامی و فعال سیاسی اصلاح‌طلب به گفت‌وگو پرداخته است که می‌خوانید.

محمد سلامتی در گفت و گو با «آرمان ملی»:

بیش از این نمی‌توان از جریان اصلاحات انتظار داشت

▸ دانشجویان پرچمدار طبقه متوسط شده‌اند ▸ صراحت نسل جدید به صراحت ضرورت‌های زندگی ارتباط دارد ▸ با شیوه‌های کهنه نمی‌توان با مسائل نو برخورد کرد ▸ در به هم خوردن آرامش جامعه دست توطئه‌گران در کار است

آرمان ملی - احسان انصاری: محمد سلامتی، دبیر کل سابق سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی ایران و وزیر کشاورزی در دولت‌های رجایی، باهنر، مهدوی کنی و ۲ سال اول دولت اول میرحسین موسوی است. «آرمان ملی» برای تحلیل و ارزیابی دلایل اعتراضات که موجب سوء استفاده از آن وبه اغتشاش منجر شده با محمد سلامتی گفت‌وگو کرده است. سلامتی درباره راه‌های حل مشکل کنونی کشور معتقد است:« لازمه عبور از بحران ،حل چالش‌های موجوداست. به نظر من پیش‌نیاز حل چالش‌های موجود اقدامات لازمی را از سوی حاکمیت می‌طلبد که اهم آن‌ها عبارتند از:اول اقدام در جهت وحدت ملی. دوم حذف هرگونه محدودیت‌های مربوط به فعالیت احزاب و گروه‌ها.سوم ایجاد شرایط مناسب برای انتخابات رقابتی تر. چهارم استفاده از نظرنخبگان درامورمختلف مملکتی.پنجم کنارگذاشتن مدیران ضعیف وناکارآمد». در ادامه ماحصل این گفت‌وگو را می‌خوانید.

▸ مهم ترین دلایل اعتراضات اخیر را در چه مسائلی می‌دانید؟

مسلما اعتراضاتی به شکل فعلی آن نمی‌تواند دلایل متعددی نداشته باشد. به نظرمن این اعتراضات دلایل شناخته شده وقابل درکی دارد. لذا بی توجهی به این مهم ممکن است باعث برخورد نادرست با آن شود وانحراف به سمت اغتشاش را تشدید کند.باید دانست که این اعتراضات ناشی ازانباشت مطالبات گوناگونی است که پاسخ مناسب به آنها داده نشده ودرنهایت منجربه اعتراض شده است.مطالبات اقشارمختلف اجتماعی،سیاسی فرهنگی،اجتماعی،رفاهی وغیره از جمله‌اند.اما باید توجه داشت که معمولا در اعتراضات یک یا دو مورد از مطالبات بیشترخود را نمایان می‌سازند. این موارد به عنوان محور و هدف اصلی اعتراضات محسوب می‌شود.اما به معنی بی توجهی به دیگر مطالبات نیست. شعاری که شعار اصلی معترضین بود،نماد مطالبات فرهنگی است ونشان می‌دهد که اگرمطالبات دیگری مثلا اقتصادی وجود دارد، فرع بر قضیه تلقی شده است. البته همواره مطالبات فرعی کمک کننده برای ظهور و بروز مطالبات اصلی است. اما اینکه چرا در شرایط فعلی مطالبات فرهنگی اولویت پیدامی کند،مربوط می‌شود به فرایند تغییرات بنیادی درجامعه. تغییرات بنیادی و تدریجی در جامعه که ویژگی غیرقابل اجتناب تمام جوامع دنیا و در تمام دوران تاریخ است.اقشاری می‌کند که مطالبات اقشارمختلف جامعه نیز تغییر پیدا کند.لذا این مطالبات ناشی ازتغییرات زیربنایی جامعه است که مطالبات واقعی را ایجاد و درصورت بی توجهی به آن اعتراضات را به دنبال می‌آورد. نسل جوان فعلی جامعه ایران باتوجه به تحولات اجتماعی مطالباتش نسبت به نسل‌های قبل تغییر پیدا کرده است .آنها به دنبال سبک زندگی جدیدی هستند که نسل‌های قبل از آنها نمی‌پسندند. ارتباطات فوق بین‌المللی مثل همه جوامع نیز این مطالبات و این خواست را تقویت می کند .اگر بخواهیم برای درک درست‌تر، موضوع را عمیق تر بررسی کنیم باید به تغییرات ساختاری جامعه ایران اشاره کنیم

▸ کدام تغییرات ساختاری مورد نظر شماست؟

در اوایل انقلاب اکثریت جامعه یعنی بیش از ۶۰ درصد جمعیت رابطیقات کارگر و کشاورز و دیگر محرومین تشکیل می‌دادند. اولویت مطالبات آنها اقتصادی مانند کار، مسکن بود. در آن زمان طبقه متوسط اقلیت داشت، حدود ۳۰ درصد. اما کنون طبقه متوسط اکثریت را داراست ، بیش از ۶۰ درصد. اولویت مطالبات طبقه متوسط سیاسی و فرهنگی است. گرچه در حال حاضر مطالبات اقتصادی نیز فوریت خود را گوشزد کرده است، اما این فوریت، اولویت مطالبات سیاسی وفرهنگی را خدشه دارنکرده است. این اکثریت دنبال توسعه سیاسی و توسعه فرهنگی هستند. بنابراین مهم‌ترین دلیل اعتراضات اخیر را باید در مطالبات واقعی آنها جست‌وجو کرد . اما شیوه اجرا حصول آن رامشکل کرده است.اگرموتورمردان این واقعیت تاریخی را باورداشته و بپذیرند،می‌توانند پیشاپیش با برنامه‌ریزی درست،هم به مطالبات جواب نسبی مثبت دهند وهم اعتراضات را از موضوعیت بیندازند.لیکن بی‌توجهی به این مهم و برخی بی‌تدبیری دراجرای قوانین و برخوردهای نادرست،مسیر حل مسائل را پیچیده‌تر می‌کند. برخی ناشیوه‌های کهنه به حل مسائل تو می‌پردازند که نتیجه آن به بغرنج شدن مشکلات جامعه می‌انجامد. با این بینش ، در وقایع اخیر یابدهمه معترضین برخورد تند شود. و براساس این نظراگر این برخورد تند بامعیارهای اعلان شده وقانون اساسی هم ساز گارنباشد،ضرورت ایجاد امنیت، آن راتوجیه می کند. غافل از این که این شیوه عمل ممکن است برخی ازمتهدتر بن افراد به نظام را به موضع گیری منفی بکشاند.ازسوی دیگردرست است که این حق هم احاد اجتماع است که اعتراضات خود راانسبت به مسائل جامعه منعکس کنند.وکسی حق ندارد این حق را از آنها سلب کند.اما تک‌تک همین احاد جامعه نیزباید به امنیت ،یکپارچگی کشور و وحدت ملی متعهد ومعتقد باشند.این ویژگی موجب می‌شود تا قشروسیعی از مردم باحفظ این معیارهااز ابراز مطالبات بحق ودرست ،توسط معترضین حمایت کنند.اما صحنه اعتراضات کمتر می تواند فضای سالم خود راحفظ کند. این صحنه بهترین شرایط را می‌تواند مجاب کنند.درمورد احاطه‌ها علاوه بر اینکه «جبهه اصلاحات» بیانیه داده،احزاب اصلاح‌طلب نیز بعضا جداگانه دراین خصوص بیانیه‌هایی داده‌اند. به نظرمن مخاطبین جبهه واحزاب توقعی بیش از این در شرایطی که احزاب با محدودیت روبه روهستند،ندارند.

▸ به چه میزان شکاف نسلی را در جامعه ایران مشهود می‌دانید؟

شکاف نسلی رخدادی طبیعی در جامعه است.این رخداد غیرقابل اجتناب است.بخصوص که درسال‌های اخیر به دلیل سرعت فوق‌العاده پیشرفت تکنولوژی وامکان ارتباطات گسترده وبی‌سابقه اجتماعی درسطح بین‌المللی وتاثیر وتاثیر این ارتباطات، شرایطی پیش آمده است که این شکاف راعمیق تر کرده است.این شکاف مطالبات نسل جدید را به شکل شفاف‌تر و جدی‌تری نمایان کرده است.بنا براین می توان تاکید کرد که عدم پاسخگویی مناسب وبه‌موقع به این مطالبات یکی ازدلایل مهم‌اعتراضات اخیر می‌تواند باشد.شیوه‌های مثل محدود کردن این ارتباطات برای کم اثر کردن ارتباطات بین‌المللی ،بی‌تردید بی‌اثر است.با پدیده‌های نو باید با شیوه‌های نو‌آورانه برخورد کرد.

> این درست است که در بین معترضین عناصر وابسته به خارج وجاسوس،تجزیه‌طلب و برانداز وجود داشته باشد و این هم طبیعی است که دشمنان خارجی مترصد سرمایه‌گذاری روی حوادثی هستند که احتمال می‌دهند امکان سوءاستفاده علیه منافع ملی ما را دارند

▸ جه ویژگی‌هایی برای نسل جدید قائل هستید؟ چرا نسل جدید نسبت به نسل‌های گذشته در بیان مطالبات خود صریح تر شده است؟

با توجه به امکانات وسیع ارتباطات جمعی،نسل جدید ازآگاهی نسبتا بیشتری نسبت به نسل‌های قبل در زمان خود برخوردار است.ازطرف دیگر سرنوشت شغلی،علمی،سیاسی،اجتماعی و...بسیاری از افراد این نسل به تکنولوژی‌ای گره خورده است که تغییرات ساختاری جامعه را تشدید کرده است.بنابراین مطالبات این نسل حکم زندگی آنها را پیدا کرده است.لذا صراحت دربیان مطالبات به صراحت ضرورت زندگی تبدیل شده است.

▸ در اعتراضات اخیر دانشگاه‌ها دوباره به صورت مدنی تأثیرگذاری خود را نشان دادند. چرا تأثیرگذاری مدنی دانشگاه در سال‌های اخیر کاهش پیدا کرده بود؟

به نظرمن سال‌هاست که محیط دانشگاه ودانشجویان حساسیت خود را نسبت به مسائل مختلف اجتماعی از دست داده‌اند.البته این موضوع مقداری به تغییرات زیربنایی در جامعه واولویت‌های آن مربوط می‌شود. اما درشرایط فعلی که اولویت‌های مسائل فرهنگی وسیاسی شده ومنطبق با مطالبات انهاست ،تحرک خود را نمایان کرده‌اند. باید توجه داشت که تیپ دانشجوگرچه نسبت به مطالبات اقشارمختلف جامعه حساس بوده وازخود واکنش نشان می دهد،اماهمدتا گرایش به معیارهای ارزشی طبقه متوسط دارد.حتی گاهی به عنوان یکی ازپرچمداران آن ظاهر می‌شود.لذا درزمانی که مسائل فرهنگی وسیاسی درجامعه اولویت پیدا می کند،فعالیت آنها بیشتر به چشم می آید.البته ایجاد برخی محدودیت‌ها برای دانشجویان در مقاطع مختلف ،نیزتاثیرجدی برفعالیت آنها داشته است.

▸ تحلیل شما از نحوه برخوردی که با معترضان صورت گرفت چیست؟ آیا این نوع برخورد را قانع کننده می‌دانید؟

این درست است که در بین معترضین عناصر وابسته به خارج وجاسوس، تجزیه‌طلب و برانداز وجود داشته باشد و این هم طبیعی است که دشمنان خارجی مترصد سرمایه‌گذاری روی حوادثی هستند که احتمال می‌دهند امکان سوءاستفاده علیه منافع ملی ما را دارند. همانطور که در شرایط پیش آمده آمریکا بارهااعلام کرده است که اولویت آن نه مسئله برجام که برایشان مهم‌بود،بلکه کمک به اعتراضات درایران است.اما مبنای برخورد با اعترضات را نباید بر وجود این سوء استفاده و وجود آن عناصرقرارداد.لیکن متاسفانه ظاهرا این امرانتفاق نیفتاده ومسئله رابپیچیده تروسوءاستفاده دشمنان رابیشتر کرده است. حاکمیت باید خود راخدمتگزار مردم محسوب کند.با این وصف درآستانه برو